

**'HET ZIJN MAAR GRAPJES ...
HET ZAL NA EEN TIJDJE WEL
WEER MINDER WORDEN'**

Naar een anti-racistisch beleid op school

beleid

Een voorbeeld van hoe een (Engelse) school een anti-racistisch beleid opzette. Gerard Heijnen ontleende (met toestemming) het voorbeeld aan het werkboek Anti-racisme op school van de Anne Frank Stichting. Hij hoopt dat dit voorbeeld veel scholen mag inspireren tot het nemen van initiatieven in de eigen dagelijkse schoolpraktijk.

Inleiding

Het Nederlandse Wetboek van Strafrecht bevat drie artikelen die bij eerste lezing redenen tot juichen zouden kunnen geven:

Artikel 137c:

Hij die zich in het openbaar, mondeling of bij geschrift, opzettelijk beledigend uitlaat over een groep mensen wegens hun ras, hun godsdienst of hun levensovertuiging, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.

Artikel 137c:

Hij die in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, aanzet tot haat tegen of discriminatie van mensen of gewelddadig optreden tegen persoon of goed van mensen wegens hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of een geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.

Artikel 429 quater:

Hij die, in de uitoefening van zijn beroep of bedrijf, bij het aanbieden van goederen of diensten dan wel bij het gestanddoen van een aanbod, iemand wegens zijn ras achterstelt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of een geldboete van ten hoogste duizend gulden.

Zie je wel! De Nederlandse wetgeving biedt houvast; dankzij het WvS is racisme te veroordelen. Vertalen we deze regelgeving echter naar de school toe, dan blijven we wel met een aantal vragen zitten:

- * Is de klas bijvoorbeeld een openbare ruimte? Een klas heeft een vaste bevolking en lijkt dus niet aan deze bepaling te voldoen. Voor het schoolplan of de kantine kan dit anders liggen.
- * Wat betekent 'opzettelijk'? Een wettelijke glibber waarop in de praktijk moeilijk vat te krijgen zal zijn.
- * Wegens ras, godsdienst of levensovertuiging. Dus: 'Turken zijn lui' mag, maar 'mohammedanen zijn lui' niet.

Tegen het beregelen van anti-racisme op school zijn bezwaren te bedenken. Bij regels horen immers sancties en die kunnen averechts werken. De toepassing van regels vraagt bovendien de medewerking van alle leerkrachten en daarover valt nog wel wat te zeggen. En tenslotte: moet er nu echt meteen met zulk grof geschut geschutterd worden? Immers: *'Het zijn maar grapjes, die de leerlingen maken. We moeten er niet teveel aandacht aan geven. Op die manier kun je wel aan de gang blijven om overal "ho" tegen te roepen. Nee hoor; hiervoor moeten we geen regels maken, het zal na een tijdje wel weer minder worden.'*

Om enig zicht te krijgen op de manier waarop een school een anti-racistisch beleid kan opzetten/voeren, geven we hieronder het voorbeeld van een Engelse school, die niet bij de pakken ging neerzitten.

Het voorbeeld is ontleend aan het werkboek *Anti-racisme op school* van de Anne Frank Stichting (afdeling Vorming en Onderwijs).

Een kijkje over de grens

In Engeland wordt het 'bevoegd gezag' over de (openbare) onderwijsinstellingen uitgeoefend door de zogenaamde LEA's (Local Education Authority). Het land is opgedeeld in een aantal 'onderwijsregio's' en de betreffende LEA is verantwoordelijk voor beheer, administratie, etc., maar ook voor begeleiding en de 'bovenschoolse' voorzieningen.

Het beleid per Authority kan aanzienlijk verschillen, hetgeen mede afhankelijk is van het politieke klimaat in de betreffende regio. De ILEA (Inner London Education Authority) verstrekke aan de onder haar beheer vallende scholen richtlijnen om te komen tot het ontwikkelen en vastleggen van een anti-racistisch schoolbeleid. (We citeren hier uit ILEA *Anti-racist school policies* voorjaar 1982). Uitgangspunt daarbij is dat: '(...) de "Authority" en haar scholen een duidelijk anti-racistisch standpunt in dienen te nemen: Het antwoord van de ILEA is duidelijk. Het is niet

voldoende dit (racisme) eenvoudig af te doen als afkeurenswaardig gedrag en het vervolgens de rug toe te draaien in de hoop dat het zal verdwijnen (...). Het antwoord is gebaseerd op de wet, het eigen (ILEA-)beleid en op dat wat individuele scholen en mensen binnen de regio doen en zeggen ...' (ILEA, blz. 1).

Een dergelijke duidelijke stellingname van het 'bevoegd gezag' is in zijn effecten afhankelijk van de invulling die er aan gegeven wordt door individuele scholen, leerkrachten en andere bij de school betrokkenen.

'Het is (...) duidelijk dat een beleid dat van bovenaf wordt aangereikt, kan worden geaccepteerd, in de archieven opgeborgen en nooit worden ingevoerd, nooit de gang van zaken in de klas zal beïnvloeden, kan worden afgewezen door leerkrachten en de bestaande vooroordelen kan versterken. (...) De noodzaak voor een beleid moet worden geplaatst in de context van de werkelijke problemen die onze scholen ervaren. Elke school moet onderzoeken wat binnen de eigen invloedssfeer aan de orde is en aantonen wat er aan discriminerende, racistische incidenten, beledigingen en aanvallen plaats vindt. Zowel waar dat betrekking heeft op de opstelling van leerlingen als die van leerkrachten en overig personeel. Dit betekent dat zo'n discussie moet worden gevoerd in elke school, in elke leraarskamer (...)' (ILEA, blz. 1).

Hoewel een dergelijke, duidelijke stellingname van het 'bevoegd gezag' het risico loopt door de scholen niet te worden opgepakt (en bovendien in Londen binnen en buiten de scholen stevige oppositie ontmoet), is wel duidelijk dat anti-racistische krachten in de school zich daardoor ondersteund voelen en er een basis aan ontlenu voor hun initiatieven. Dat geldt waarschijnlijk ook voor de leden van de 'Discussion Group on Multi-Cultural Education', een werkgroep van de 'North Westminster Community Schools' die met het volgende voorstel naar hun collega's kwamen:

NORTH WESTMINISTER COMMUNITY SCHOOLS

Van de discussiegroep voor multi-cultureel onderwijs

Beleidsvoorstel met betrekking tot racistische incidenten, ten behoeve van het schoolreglement

We roepen collega's in het team op om het volgende te ondersteunen:

'Elk racistisch gedrag is onaanvaardbaar in deze school en het schoolreglement zou officiële sancties tegen zulk gedrag moeten bevatten.'

Ten behoeve van deze verklaring stellen we voor als racistisch gedrag te beschouwen elk woord of elke handeling waardoor iemand op grond van ras of cultuur als minderwaardig bestempeld wordt.

Zulk gedrag kan omvatten:

- 1 Graffiti of vernielen van bezit
- 2 Uitschelden
- 3 Racistische grappen of 'bekkentrekkerij'
- 4 Verbale bedreiging
- 5 Anderen aanzetten om mee te doen aan bedreiging
- 6 Het weigeren om samen te werken met andere mensen op grond van hun etniciteit
- 7 Uitsluiting van activiteiten op grond van etniciteit
- 8 Geweld

We vinden dat een reglement om te reageren op racisme dringend noodzakelijk is en dat het ook richtlijnen zou moeten bevatten voor aanverwante kwesties als seksistische vooroordelen en vooroordelen op basis van klasse/milieu/stand. Zo'n reglement zou gelijkelijk van toepassing moeten zijn op leerlingen en teamleden en zou zo snel mogelijk ingevoerd moeten worden.

Van deze zelfde school komt het hierna volgende, uitgebreide 'anti-racist policy statement':

Naar een multi-culturele filosofie

I Algemene uitspraken

Elke school moet een leerplan bieden dat jonge mensen voorbereidt om hun plaats in te nemen in een multi-culturele wereld. North Westminister Community School betreft niet alleen de leerlingen daarbij, maar ook hun familie en de plaatselijke gemeenschappen van waaruit zij komen. De kwaliteit van de buurt en de interactie tussen de school en de buurt zijn de belangrijkste aandachtspunten voor de school.

We moeten ervoor staan dat al onze leerlingen een gelijke kans hebben om goed gebruik te maken van het onderwijs dat de school biedt. We moeten de leerlingen in staat stellen om hun eigen toekomstige levensstijl te kiezen en volledig gebruik te maken van de mogelijkheden die de samenleving biedt. Dit betekent dat de school iedere gelegenheid zal aangrijpen om haar verzet tegen racisme te laten zien en een positieve houding ten opzichte van onze multi-culturele samenleving zal stimuleren. Deze uitgangspunten moeten iedere geleding op school doordringen en richting geven.

II Leerlingen

Veel van onze leerlingen krijgen op de volgende wijze met racisme te maken

Alle leerlingen moeten gewaardeerd worden als individuen en als lid van een etnische en culturele groep

1 Namen

Leerlingen worden vernederd en onzeker gemaakt als hun naam verkeerd wordt uitgesproken.

1 De hele staf zou moeten garanderen dat de namen van leerlingen goed geschreven en uitgesproken worden. Leerkrachten moeten gevoelig zijn op het terrein van verschillende tradities in namen en moeten leerlingen aanmoedigen om namen van andere culturen dan hun eigen te respecteren en accepteren. Er zouden positieve stimulansen naar leerlingen en staf moeten uitgaan die namen van de leerlingen te gebruiken die door de ouders zijn uitgekozen. In het aanmeldingsgesprek moet de naam van de leerling/ouders/verzorgers correct worden weergegeven en genoteerd worden conform de etnische of culturele origine.

2 Racistische bedreiging

- a Lichamelijke bedreiging met een racistisch karakter
- b Racistische intimidatie

*2 De volgende stappen moeten worden genomen:
a&b – rapporteren naar mentor/mentrix
– deze houdt een incidentenboek bij*

- volledige rapportage naar directie
 - volledige rapportage naar ouders/verzorgers
 - ondersteuning betrokken leerkracht(en) en slachtoffer(s)
 - een follow-up om herhaling te voorkomen
- c *Verbale bedreiging, inclusief schelden, racistische grappen en 'bekkentrekkerij'*
- d *Anderen aanzetten om aan dergelijke bedreigingen mee te doen*
- e *Introductie van literatuur of ander materiaal met een racistisch karakter in de school*
- f *Weigering om samen te werken met anderen op grond van etniciteit*
- g *Uitsluiting van activiteiten om etnische of culturele redenen*
- 3 *Lage verwachtingen van de mogelijkheden van leerlingen door de staf, de media en de rest van de samenleving. Deze vorm van raciale stereotypering is onjuist en schadelijk.*
- 4 *Onderwaardering van eigen taal en cultuur binnen de school*
- c&d *Geen enkel staflid mag enige vorm van verbale racistische bedreiging, waar dan ook op school, nagaan. Dat is onacceptabel gedrag en moet worden tegengegaan. Stappen moeten worden ondernomen om zowel dader als slachtoffer uit te leggen dat dergelijk gedrag niet getolereerd wordt. Een volhardende dader moet gerapporteerd worden aan de directie.*
- e *Alle vormen van racistische literatuur en ander racistisch materiaal moeten in beslag genomen worden; leerlingen worden verwezen naar de mentor/trix of de schoolleiding. Ouders/verzorgers moeten op de hoogte gesteld worden.*
- f&g *Er moeten mogelijkheden geschapen worden voor leerlingen om samen te werken in diverse groepen. Elke leerling moet het recht hebben om betrokken te worden bij alle schoolactiviteiten. De school moet garanderen dat geen enkele leerling op grond van taal of cultuur uitgesloten zal worden.*
- 3 *Leerkrachten dienen te weten dat hun verwachtingen van invloed zijn op de vorderingen, het gedrag en de status van leerlingen. Leerkrachten zouden de eigen waarden, mogelijkheden en ervaringen van leerlingen moeten (er)kennen en respecteren. Leerkrachten zouden moeten garanderen dat het plaatsen van leerlingen in project- en leergroepen niet leidt tot ongelijkheid tussen culturele raciale groepen. De jaarcoördinator dient de plaatsing van leerlingen te controleren en eventueel te herzien.*
- 4 *Alle leerlingen dienen te ervaren dat hun eigen taal en cultuur erkend en gewaardeerd wordt.*

III Team

- 1 *Het hele team moet zich bewust zijn van het bestaan en de effecten van racisme in de school*
- 2 *Racisme kan tot uitdrukking komen in:*
- a *ondervertegenwoordiging van leerkrachten in het team*
- a *Culturele diversiteit binnen het team moet positief beoordeeld worden. Hoewel in het hele team de afspraak geldt dat de beste aangenomen moet worden, is het belangrijk dat het team in zijn geheel (zowel onderwijzend personeel als niet onderwijzend personeel) een variëteit aan culturele achtergronden representeert op alle niveaus en afdelingen van de school.*
- b *het falen om kennis en ervaring m.b.t. culturele verscheidenheid te delen*
- c *onderwaardering van de betrokkenheid van individuele leerkrachten in anti-racistische activiteiten en praktijken*
- b&c *Speciale kennis in de schoolgemeenschap zou erkend en gedeeld moeten worden.*

- d de houding van leerkrachten t.o.v. etnische groepen
- e gebrek aan ontwikkeling van de noodzakelijke vaardigheden om op passende wijze te reageren op mensen die in hun dagelijkse leven en in de media racisme ervaren
- f het gebrek om binnen de schoolgemeenschap bepaalde specialistische kennis te onderkennen
- g stereotypering op raciale en culturele gronden, inclusief racistische grappen en 'bekkentrekkerij'

d t/m g Leerkrachten dienen de eigen vooronderstellingen en vooringenomenheden te onderzoeken zoals die in hun eigen houding tot uitdrukking komen. Het team moet geïnformeerd zijn over raciale kwesties en incidenten, zowel binnen de gemeenschap als in groter verband. Om de ervaringen van leerlingen uit etnische groepen te begrijpen moeten leerkrachten zich bewust zijn van de historische en eigentijdse processen die racisme hebben veroorzaakt en in stand houden. Ondersteuning en advies van de autoriteiten zijn beschikbaar en daaraan zou nascholing toegevoegd moeten worden. Bij het beschouwen van leerlingen als individuen dienen leerkrachten rekening te houden met de eigen culturele ervaringen van leerlingen uit etnische groepen. Ze zouden zich ook bewust moeten worden van de complexe gevarieerdheid van normen, waarden en overtuigingen en van culturele invloeden die in onze maatschappij aanwezig zijn.

IV Leerplan

Het leerplan kan een krachtige bron zijn om racisme te bestendigen. Een belangrijke oorzaak van vooroordelen is onverschilligheid, onwetendheid en onbegrip.

Als het leerplan een ethnocentrisch perspectief heeft, geeft het aanleiding tot vervorming, uitsluiting en miskenning en ontstaat een valse voorstelling van de historische en culturele ervaringen van mensen en volkeren.

Het leerplan (bedoeld én verborgen) moet als onderdeel van het overkoepelend schoolbeleid in verschillende vakken en lesprogramma's bijdragen aan:

- a het wekken van begrip en interesse voor verschillende milieu's, samenlevingen, systemen en culturen in een mondiaal perspectief
- b het bestuderen van politieke, sociale en economische oorzaken van racisme en ongelijk (waardig)heid en de hedendaagse effecten ervan op dit land en de wereld
- c het aanmoedigen van leerlingen om te leren onderkennen dat elke samenleving zijn eigen waarden, tradities en alledaagse levenspatronen heeft, die gezien moeten worden in relatie tot die samenleving
- d het bestuderen van niet-westerse wetenschappelijke verworvenheden en van alternatieve benaderingen van de wetenschappen
- e het onderzoeken van en laten delen in ideeën, meningen, belangen en interesses die voortkomen uit bepaalde culturele ervaringen: inhouden worden zo gekozen, dat gevoelens van de leerlingen worden geraakt en vaardigheden en informatie worden verworven
- f het ontwikkelen van die begrippen en vaardigheden die leerlingen in staat stellen tot deelnemen aan en kritisch volgen van maatschappelijke instellingen als media, politieke partijen, etc.

V Leermiddelen en informatiebronnen

Leermiddelen kunnen racistisch zijn als:

- a ze geen rekening houden met het feit dat

Leerkrachten moeten zich ervan verzekeren dat leermiddelen multi-cultureel zijn en positieve beelden van

- leerlingen leven in een multi-culturele samenleving*
- b ze negatieve voorstellingen en stereotypen van etnische groepen bevatten*
- c ze een valse voorstelling geven van de geschiedenis van landen*
- d ze een vooringenomen beeld laten zien van de sociale, maatschappelijke en economische verhoudingen in de wereld*

mensen uit etnische groepen bevatten. Bij het kiezen van leermiddelen kunnen leerkrachten gebruik maken van de richtlijnen van het 'Centre for Urban Educational Studies', de 'Commission for Racial Equality', de 'National Union of Teachers', etc. Die zijn bestelbaar via de multi-culturele werkgroep en de schoolbibliothecarissen. Multi-culturele leermiddelen die binnen de gemeenschap en de schoolbegeleiding staan moeten gebruikt worden.

VI Taal en dialect

Racisme kan zich uiten in de houding van de school ten opzichte van niet-standaard dialecten, accenten en moedertalen van etnische groepen. Het kan zich ook openbaren in het gebrek aan waardering voor tweetaligheid en het falen om de behoeften van tweetalige leerlingen te onderkennen.

- a De school moet ontvankelijk zijn voor verscheidenheid in talen en het team moet zich bewust zijn van de taal- en dialectrepertoires van hun leerlingen.*
- b Alle leerlingen moeten ervaren dat hun talen (inclusief dialecten) gewaardeerd worden. Ze moeten met zelfvertrouwen hun 'thuis'-taal kunnen spreken, beluisteren en lezen in de school.*
- c Tweetaligheid dient beschouwd te worden als een voordeel. De school moet garanderen dat er mogelijkheden zijn voor 'moedertaal-classes' en leesmateriaal in de 'moedertalen'.*
- d Het team moet toegang hebben tot een verscheidenheid van mensen uit de omgeving die een andere taal beheersen en die als tolk kunnen optreden. Mededelingen moeten geschreven worden in de eigenlijke (voor de ontvanger) taal of talen.*
- e Erkend moet worden dat leerlingen uit gezinnen die een andere taal spreken, speciale behoeften hebben. Voor hen dienen materialen en methoden ontwikkeld te worden voor alle vakken. Ze moeten de mogelijkheden krijgen constructief samen te werken met hen die het Engels vloeiend spreken. Er moeten voor allen die dat nodig hebben voldoende mogelijkheden zijn voor adequaat en goed onderwijs in de Engelse taal.*
- f Er zou een talen-beleid en talen-practicum ontwikkeld moeten worden voor de hele school.*

VII Karakter en klimaat op school

De aankleding van de school kan racisme weerspiegelen door de aanwezigheid van graffiti in en om de school; door het ontbreken van aankondigingen anders dan in het Engels en door het ontbreken van materiaal (affiches, etc.) waaruit de multi-culturele samenleving tot uitdrukking komt.

- a Het karakter en het klimaat moeten het respect tonen waarop elke persoon die de school betreedt recht heeft. Dit houdt ook in dat aankondigingen en berichten geschreven worden in de belangrijkste talen van de scholengemeenschap. Schoolregels en regelingen moeten gevoelig zijn en respect tonen voor de diverse culturele gebruiken, bijvoorbeeld religie, voedsel, kleding, etc.*
- b Alle racistische graffiti in en om de school moet worden gemeld aan de conciërge en wordt direct verwijderd. De schoolleiding moet op de hoogte worden gesteld als dit niet gebeurt. Gebieden die voortdurend te lijden hebben onder graffiti, zouden constant gecontroleerd moeten worden om het*

opnieuw verschijnen van graffiti te ontmoedigen door middel van het tentoonstellen van het werk van leerlingen, aankondigingen van leerlingen, van leerlingverenigingen, sportactiviteiten, etc.

- c Leerlingen zouden beschikbaar moeten zijn en ingeroosterd moeten worden voor de ontvangst van en zorg voor bezoekers aan de school.

VIII Naar toekomstige actie

Om bovenstaande voorgestelde richtlijnen te vergemakkelijken, zou de staf de multi-culturele werkgroep moeten zien als een voortdurende bron van ondersteuning en informatie, met de verantwoording voor het onderzoeken en herzien van alle aspecten van anti-racistisch en multi-cultureel onderwijs en het opstarten van positieve acties.

(Uit: ILEA 'Anti-racist school policies', 1982, blz. 5 e.v.)

Oproep aan ouders/verzorgers

Uiteraard dienen ouders en verzorgers/sters en andere bij de schoolgemeenschap betrokkenen op de hoogte gesteld te worden van het in te voeren anti-racistisch schoolbeleid of — beter nog — direct betrokken te worden bij het tot stand komen daarvan.

Hierina laten wij twee brieven volgen van andere scholen, waarin de schoolleiding de ouders en verzorgers/sters van het schoolbeleid in kennis stelt:

SIR WILLIAM COLLINS SCHOOL
London

juni 1981

Beste ouders/verzorgers/sters,

Al vele jaren is de Sir William Collins School verantwoordelijk voor het onderwijs aan kinderen uit vele verschillende culturen en velen van hen hebben de school aanzien en respect gebracht. We zijn er trots op te kunnen melden dat de broers en zusjes van vele van onze leerlingen, en in sommige gevallen hun kinderen, naar onze school blijven komen.

Echter, de laatste maanden komt steeds duidelijker een ontwikkeling in onze maatschappij aan de oppervlakte, die slechts kan worden omschreven als racistische onverdraagzaamheid.

Een ontwikkeling die zich, in afzonderlijke gevallen, ook voordeed bij een minderheid van de leerlingen op de scholen.

U zult reeds bekend zijn met de houding van onze school ten opzichte van tolerantie en het fundamentele respect voor de waardigheid van alle mensen, ongeacht kleur en etniciteit. Ik vraag u nu om uw steun om te verzekeren dat deze houding wordt ondersteund en hoog gehouden.

Hieronder geef ik de tekst weer van een openbare verklaring van enkele teamleden die door alle collega's wordt onderschreven. Wij vinden het belangrijk dat u op de hoogte bent van deze verklaring en ik hoop van harte dat u met ons samenwerkt in het ondersteunen van een fundamenteel onderdeel van datgene dat we als school hopen te bereiken.

Sir William Collins-beleid ten aanzien van racisme
Wij, de leerkrachten en de schoolleiding van de Sir William Collins School, streven er naar ons onderwijsprogramma in bijeenkomsten, lessen, mentoruren en andere beschikbare gelegenheden zo uit te werken dat ...

- 1 leerlingen wordt ingeprent dat discriminatie van mensen op grond van huidskleur of culturele achtergrond onlogisch, beledigend, verwerpelijk en slecht is;
- 2 de historische, economische en maatschappelijke redenen waarom Groot-Brittannië een multi-culturele samenleving is (geworden) worden uitgelegd; en
- 3 waar mogelijk wordt voorkomen dat welke racistische bedreiging dan ook binnen de school plaats vindt.

We verwerpen de activiteiten van elke organisatie of groepering die intolerantie ten aanzien van etnische groepen in hun beleid of politiek opnemen. De middenschool dient een plaats te zijn die mensen tot elkaar brengt en het begrip en tolerantie onder leerlingen vergroot. De schoolleiding van de Sir William Collins School zal alles doen wat in haar vermogen ligt om dit principe hoog te houden.

We dienen allen enige verantwoordelijkheid te aanvaarden voor het bestaan van racistische onverdraagzaamheid in zijn vele vormen in onze samenleving en ik zou gelukkig zijn met uw betrokkenheid en waakzaamheid om te verzekeren dat de opvattingen van de school, zoals verwoord in deze brief, worden ondersteund. U kunt ervan verzekerd zijn dat de staf van de school zich al optimaal inzet voor deze kwestie en zich door uw steun erg aangemoedigd zal voelen.

Hoogachtend

**Hurlingham People
Londen**

Beste ouders en vrienden,

De laatste tijd komen in de hele maatschappij in het bijzonder de jongeren steeds meer onder druk om een racistisch standpunt in te nemen en daarvan thuis of op het werk blijkt te geven. Op verschillende manieren worden zowel de zwarte als de witte jongeren onder druk gezet, en iedereen kan op zijn of haar eigen manier een racist zijn.

Tot de laatste propagandagolf hadden we in Hurlingham niet zoveel last van racistische gevoelens of uitingen daarvan. Omdat de school tot op zekere hoogte de maatschappij erbuiten weerspiegelt, merken we helaas de laatste tijd enige toename van racistische gevoelens onder de leerlingen.

De openlijke uiting hiervan is beperkt tot slechts enkele meisjes en we houden de situatie zeer goed in het oog.

Omdat we zulke hoge maatstaven aanleggen in wat we verwachten van de gemeenschap die onze school is, willen de leerkrachten allen (ouders, meisjes, niet-onderwyzend personeel, bestuur, bezoekers, enz.) duidelijk maken dat we een eensluidende mening hebben over deze zaak.

We hebben daarom de volgende verklaring gemaakt die door het bestuur al gunstig is ontvangen. We hopen dat de verklaring zal opvallen en zal worden besproken door allen die bij de school zijn betrokken. We kijken naar de toekomst in het volste vertrouwen dat we, door er samen aan te werken, de onwetendheid en de vooroordelen te boven kunnen komen en we ons blijven verheugen deel uit te maken van onze multi-rationale maatschappij.

Als staf van de Hurlingham School zijn we blij dat we in een multi-rationale school werken. We hechten waarde aan de ervaring en voordelen die dat geeft aan allen die bij de school zijn betrokken. Multi-rationale scholen en een multi-rationale maatschappij zijn niet het probleem. Het probleem is het racisme. Eendrachtig verzetten we ons tegen elke vorm van racisme.

Adressen van de auteurs in dit nummer

Harry van de Berg, Petmolen 39, Amsterdam-N.
Willem Campschreur, Postbus 16506,
1001 RA Amsterdam
Ineke van Enk, Torenstraat 22, 3513 BS Den Haag
Henk Figuee, Prof. van Bemmelenlaan 5,
3571 EK Utrecht
Addie Gerritsen, Tomatenstraat 123,
2564 CN Den Haag
Oda de Graaf, Marnixkade 81',
1015 ZG Amsterdam
Gerard Heijnen, t.o. Lijnbaansgracht 1,
Amsterdam

Racisme in lesmateriaal

- a De leerkrachten zullen het lesmateriaal (boeken, films, etc.) onderzoeken op racistische inhoud. We zullen geen enkel leerboek of ander lesmateriaal kopen waarin op enigerlei wijze blijkt wordt gegeven van racistische opvattingen.*
- b Het is ook mogelijk racistisch te zijn door in gebreke te blijven. Dat wil zeggen door geen aandacht te geven aan het bestuderen van verschillende culturen. We zullen actief multi-etnisch onderwijs in de school nastreven.*

Racisme in taal

We zullen geen racistische taal gebruiken noch het bewuste of onbewuste gebruik daarvan door anderen tolereren.

Racistische opvattingen

We ondersteunen het als mensen die in geschrift, woord of op andere wijze openlijk racistische opvattingen huldigen als disciplinaire maatregel tijdelijk van de school worden geweerd.

Racistische opvattingen leiden er slechts toe dat de opleiding van allen wordt geschaad. Als individuen en als staf staan we klaar het racisme te bestrijden indien en waar het zich voordoet.

Een anti-racistisch schoolbeleid vereist (opnieuw) veel werk. Zo lang er echter vanuit de Nederlandse overheid geen stappen ondernomen worden om een anti-racistisch beleid daadwerkelijk vorm te geven, verwacht ik veel van initiatieven vanuit de dagelijkse praktijk. Initiatieven die uiteraard gedragen moeten worden door hele teams, want de strijd tegen het racisme heeft veel te maken met deze samenwerking en met een brede bespreking van de beleidsonderdelen die in dit stuk aangereikt worden.

Ab Hooijer, Weerdsingel 02.33c,
3514 AC Utrecht
Yvonne Leeman, Prinsenstraat 41,
2316 HJ Leiden
Jona Maitland, Rijksstraatweg 3,
4197 BA Buurmalsen
Peter Reijns, Postbus 10982,
1001 EZ Amsterdam
Harry de Ridder, Wintersoord 13,
6511 RP Nijmegen
Bartie Thijs e.a., p/a J.J.W. Oranje Nassaulaan 51,
1075 AK Amsterdam
Bart Top, Vrolijkstraat 228''',
1092 TV Amsterdam